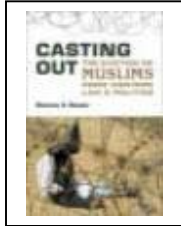

Sherene H. Razack: Casting Out. The Eviction of Muslims from Western Law & Politics

Om norsk rasisme i feminismens navn

Sherene H. Razack
University of Toronto Press
(2008)
240 sider

Bokanmeldelse i Frontlinjer nr. 2, mai 2008. Av Christian Stokke

Hege Storhaug, Unni Wikan og andre feminister som vil redde muslimske kvinner fra sine voldelige familier og barbariske kultur driver med rasisme i feminismens navn og bidrar til å styrke imperialismens grep om muslimske samfunn, hevder professor Sherene Razack i ny bok.

Razack arbeider ved Center for Integrative Anti-Racism Studies ved University of Toronto. Senteret har et av Canadas fremste miljøer for antirasistisk forskning. Forskerne ved senteret tar utgangspunkt i et postkolonialt perspektiv og analyserer rasisme i sammenheng med andre former for strukturell undertrykking som imperialism, kapitalisme og sexisme, samt undertrykkingen av alternativ kunnskap i vestlig academia. Miljøet består av aktivistforskere som samarbeider nært med ulike innvandrersorganisasjoner.

Razack omtaler seg selv som en feminist med muslimsk navn. Hun har tidligere utgitt flere bøker, bl.a. *Dark Threats and White Knights: The Somalia Affair, Peacekeeping and the New Imperialism* (2004) og *Looking White People in the Eye: Gender, Race and Culture in Courtrooms and Classrooms* (1998).

I sin nyeste bok undersøker forfatteren hvordan rasisme, kombinert med en slags permanent unntakstilstand etter 11. september 2001, har gjort det mulig for vestlige land å internere muslimer i ulike typer leire som lukkede asylmottak, Guantanamo og Palestina. I forhold til muslimer innebærer rasismen en ide om at moderne, sekulære folk må beskytte seg mot førmoderne, religiøse folk som har større lojalitet til andre fellesskap enn staten. Begrepet leir betegner et sted der unntakslover opphever vanlig lov og rett, og der mennesker med en viss rasemessig profil holdes fanget på ubestemt tid uten dom og uten rettigheter. Alle muslimer antas å ha et iboende potensial for å bli en trussel mot nasjonal sikkerhet.

Boka er inndelt i fem kapitler, som diskuterer henholdsvis internering av terrormistenkte i Canada, tortur av fanger i Abu Ghraib, Orianna Fallacis og Irshad Manjis islamofobiske bøker, Wikans og Storhaugs rasisme i feminismens navn, og debatten om sharialoven i Canada.

For norske lesere er kanskje kapittelet om Norge mest interessant. Norsk integreringsretorikk, som fokuserer på at innvandrere må læres opp i 'norske verdier', skjuler den samme innvandringsfiendtlige agendaen som i mer åpenlyst rasistiske land i Europa, ifølge Razack. I

Norges kollektive selvbilde er vi en kulturelt overlegen og generøs nasjon som ønsker å redde verden. Samtidig er nordmenn redd for å bli beskyldt for rasisme. Slik er det også med Wikan, som ignorerer kolonialismens historie og ikke erkjenner at rasisme eksisterer i Norge. For henne er innvandrere gjester som har å vise takknemlighet overfor sine verter.

Razack analyserer hvordan Wikan og Storhaug tolker tvangsekteskap som et problem med å kontrollere uassimilerbare og kulturelt mindreverdige muslimer. Individualisme og likestilling definerer Vesten som et sted uten "kultur", men med "verdier". Vestlige kvinners ønske om å redde muslimske kvinner fremstiller imperialistene som moderne og siviliserte, samtidig som det legitimerer statlig inngripen og tvangsmakt overfor muslimske menn. Strengere regler for familiegjenforening betyr at muslimers livsvalg underlegges statlig overvåkning og kontroll, og de blir dermed annenrangs borgere.

Forfatteren avslutter med et forsøk på å finne en vei for en antirasistisk feminisme som også tar opp kvinneundertrykking i muslimske miljøer. Hun konkluderer bl.a. med at statlig kontroll nå er en større trussel for muslimske kvinner enn konservatismen i egne miljøer. Feminister bør derfor fokusere på rasisme fremfor på multikulturalisme, og vurdere andre forklaringer enn kultur. Antiimperialistiske feminister må også revurdere sin tro på staten og sekularismen som garantist for kvinners rettigheter, og heller finne strategier innenfor muslimske miljøer.

I Norge er nylig avdøde sosialantropolog Marianne Gullestad en av få som har gjort antirasistisk forskning av denne typen. Razacks bok utgjør dermed også et viktig bidrag til norsk antirasistisk forskning. Den kan anbefales til alle som ønsker en dypere forståelse av sammenhengene mellom rasisme, feminisme og imperialisme.